

Geniřletilmiř Özet

Giriř

Tütün ve tütün ürünlerrinin küresel düzeydeki tüketimi ve buna bağlı hastalıklardan ölümler önlenenebilir ölüm nedenlerinden biridir. Yalnızca tütün kullananlar değil, dumana maruz kalanlar da bu ürünlerin etkilerinden zarar görmektedir. 2003 yılında kabul edilen Dünya Sağlık Örgütü *Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi*'nin temel hedefleri arasında tütünün zararları konusunda toplumun eğitilmesi ve halkın bilinçlendirilmesi iletişim çalışmaları da bulunmaktadır. Betimsel nitelikteki bu çalışmada toplumu bilgilendirmede iletişim kampanyalarının ve medyanın rolünün ne olduğu ve sağlık iletişimi kampanyasının efektifliğinin nasıl sağlanabileceği sorularına cevap aranmıştır. Birleşik Krallık'ta uygulanmakta olan tütün karşıtı sağlık iletişimi kampanyası Stoptober örnek olayı bu bilgiler doğrultusunda irdelenmiştir.

Yöntem

Bu çalışmanın evrenini tüm sigara karşıtı kampanyalar oluşturmaktadır. Örneklemi ise amaçlı örneklem yoluyla belirlenmiştir. 2012 yılında Birleşik Krallık'ta Halk Sağlığı İngiltere tarafından başlatılan ve 11 yıldır devam eden Stoptober kampanyası örnek bir kampanya olarak incelenmiştir. Bu kampanyanın bir örnek olay olarak seçilme kriterleri arasında uzun süreli olması, olumlu ve neşeli mesajların varlığı, farklı hedef kitlelere ulaşma stratejilerinin olması ve ulusal ve yerel kuruluşlardan destek alması bulunmaktadır.

Bu betimsel nitelikteki çalışmada bir örnek olay analizi gerçekleştirilmiştir. Bir örnek olay analizi incelemesi, bir veya daha fazla olayın zaman içinde ayrıntılı olarak çoklu bilgi kaynakları ve derin veri toplama yoluyla araştırıldığı nitel bir yaklaşımdır. Örnek olay analizinde "nasıl," "neden" ve "kim" gibi sorular ele alınır ve her durum için, ya birincil ya da ikincil olabilen bir dizi farklı veri kaynağı kullanılır.

Bulgular

Tütünle mücadele kapsamında yürütölen kampanyalarda sağlık iletişimi araştırmalarından ve kuramlarından destek almak, bilimsel bilgiden ve uygulama deneyimlerinden yararlanmak, hedef kitleye doğru yöntemlerle ulaşmayı sağlayacaktır. Kampanya hazırlanmasında hedef kitlelerin iyi analiz edilmesi, hedef kitleyle hem duygusal hem akılcı bağ kurulması, doğru bir strateji belirlenmesi ve döngüsel olarak sürdürölen değerlendirmelerle sürecin yönetilmesi büyük önem taşımaktadır.

Birleşik Krallık tarafından 2012 yılından beri yürütölen ve devam eden sigara karşıtı Stoptober kampanyası, bir kampanyanın sahip olması gereken tüm özelliklere sahiptir. 2023 yılı kampanya sloganı "sigarayı bıraktığında güzel şeyler olur" ile çok sayıda iletişim materyali hazırlanmış ve çoklu mecra da paylaşılmıştır. Kampanya hedef kitlesine olumlu ve harekete geçirici mesajlar sunmakta, onları davranış değişikliği konusunda yönlendirmekte ve kampanyanın nasıl iyileştirilebileceğine dair ara değerlendirmeler yapmaktadır. Sağlık davranışı benimsemeyi teşvik eden olumlu mesajlar içeren kampanya, ulusal ve yerel düzeyde geniş bir katılım sağlamı başarılı bir kampanya örneğidir.

Tartışma

Tütünle ve tütün ürünleri ile ilgili hazırlanan iletişim çalışmalarında sağlık iletişimi araştırmalarından ve kuramlarından yararlanmak, tütün kullanmaya neden olan sosyolojik, psikolojik ve ekonomik etmenleri analiz etmek yerinde olacaktır.

Sağlık iletişimi kampanyaları planlarken ve uygularken daha yaygın etki sağlayabilmek kampanyanın ulusal ve yerel ölçekte tüm kesimlerin desteği alınması ile gerçekleştirilebilir. Özellikle tütün ve tütün ürünleri kullanımı gibi konularda mücadelenin başarısı sağlık politikaları ile desteklenmesine bağlıdır. Politikaların geliştirilmesi kadar, düzenlemelerin yapılması, izlenmesi toplumsal bilincin artmasında büyük öneme sahiptir.

Tütün ve tütün ürünleri ile mücadele konusunda yürütölen sağlık iletişimi kampanyalarında tütün endstrisinin uygulamaları ve stratejileri takip edilmeli, toplumun etkilenme yöntemleri analiz edilmelidir.